

CENA NAROČNINI:

Za eno leto \$2.00
Za ZDA 3.00
Za pol leta 1.25

Edinost

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

TORONTO, ONTARIO TOREK, 15 SEPTEMBRA, 1942.

V...

Vol. 1. No. 5.

Price 5.

Cena 5c.

Leto 1. štev 5

RESOLUCIJA SLOVANSKE MLADINE

Washington — Dne 4 tg. m. tukaj se je vršil mednarodni kongres Studentov, kjer so prisostovali studentski delegati od vseh slovanskih držav. Ob tej priložnosti izdali so sledeči program:

"Mi, studentski delegati iz vseh slovanskih držav — Bolgarije, čehoslovačke, Poljske, Sovjetske Unije in Jugoslavije — enoglasno pozdravljamo mednarodni kongres Studentov in vso svobodoljubečo mladino v svetu, ki se bori proti fašističnega barbarizma.

Naše domovine vržene so v lakoto instrašno bedo po Hitlerju in njegovimi zaveznički. Črni oblaki smrti, terorja in nasilstva visi nad našimi ljubljenimi domovinami. Oropane so cerkve in cerkvena poslopja, šole so zaprte in vsaka svobodna misel naroda, je teptana po fašistih. Milijone naših bratov in sester, staršev sorodnikov in znancev, vničile so fašistične roke. Hitler, namenoma hoče iztrebiti slovanske narode.

Kako dobro nam je znana kaj pomeni fašizem. Mi ga poznamo, ker smo ga videli. Mi ga poznamo, ker smo trpeli pod njegovo oblastjo po ječah in konetracijskih taboriščih. Mi ga poznamo, ker smo se borili proti njega na bojni črti v postojanskah in pa na velikem victory frontu v Evropi.

Usoda vseh slovanskih narodov, je tesno vezana s usodo Sovjetske Unije v borbi proti enotnemu nam sovražniku. Mi imamo pred seboj le dve poti. Ena je: Ali živeti kot svobodni narodi in druga, kot večni sužnji. Naša bodočnost je odvisna v sedajni borbi. Naša bodočnost leži na sodobnosti.

Brez dvoma je, da tudi mi mislimo o vojnem cilju. Naš prvi cilj je vničiti sovražnika in osvoboditi naše prej do zmage!

Ali živeti kot svobodni narodi in druga, kot večni sužnji. Naša bodočnost je odvisna v sedajni borbi. Naša bodočnost leži na sodobnosti.

Brez dvoma je, da tudi mi mislimo o vojnem cilju. Naš prvi cilj je vničiti sovražnika in osvoboditi naše prej do zmage!

Ne besede ampak delo bo pokazalo če smo dobri zaveznički

London — Churchill je v hiši zastopnikov v svojem govoru povdaril: "Vsa sreča je za Rusijo ta, da ima velikega in naravnost neizčrpive sile moža in voditelja — Stalina. To vam je človek, ki vsebuje neizrecivo odločnost in močan duh, kar se odraža v njegovem govoru. Mislim da sem zapatil dober utis na njega ob svojem obisku in v več pogovorih, da smo tudi mi dobri in zvesti tovariši v vojni. Toda to bodo dokazala dejstva, ne pa besede."

"Moj poset v Moskvo je v namenu, da se pride v dobre in prijateljske odnose, izmed Sovjetske Unije in Anglije, kakor so ti izmed Združenih držav in Anglije. Ob tej priliki zadobil sem prepričanje, da Sovjetska Unija, Združene države in Vel. Britanija, so ne le močna jednota, ki nam daje zaupanje v zmago, ampak tudi zagotovilo da bodo tri državne sile v svetu, so-

delovale za sigurnost miru po vojni v Evropi in svetu v splošnem."

Glede druge fronte je omenil: "Sovražnik bo doživel poset, ne kot je bil pri Dieppu, kateri je delno dokazal pravec, ampak poset v večjem obsegu savezniških armad. Priprave so v teku in se dela z polno paro. Druga zasedaj vam ne morem reči, ker bi lahko koristilo le sovražniku."

Iz osnove govora Churchilla, razovede se pripravnost za ustanovitev druge fronte, ter da je njegov poset v Moskvo, prinesel korist za občo stvar Zedinjenih Narodov.

Cleveland — Petinštirideset tisoč clevelandčanov, je podpisalo prošnjo na Predsednika Rooseveltta, za takojšno ustanovitev druge fronte. Istočasno so izjavili svojo lojalnost v vseh ozirih k magi. To izjavo je podal Zdenjeni Odbor Slovanov za severni Ohio.

PREGLED SOVJETSKO-NEMŠKE FRONTE

Moskva — Glasilo Rdeče Armade "Rdeča Zvezda," poroča da so sami branitelji Stalingrada pognali v zrak mostove, ki vežejo Stalingrad z obrežjem Volge na vzhodni strani, ter so z tem odločili se prej v smrt, kakor pa predadi Stalingrada.

Nemški fašizem, ter njegovi prisiljeni zaveznički Rumunski in Madžarski z zbrajim vojaštvom in vojnom materijalom, je v splošni ofenzivi zapadno in pa južnozapadno od Stalingrada. Posebno so oštete bitke v okraju Novorossijsk. Na več krajin bojne črte kjer je Rdeča Armada v obrambnem položaju, je pa na drugih krajin v proti napadih in ofenzivi.

Za dobo zadnjih štiri mesecih, vničeno in razbito je 73 nacističnih divizij, ter ogromna množina vojnega materijala, tankov, letal, topov in prevoznih sredstev. Na mnogo krajin bojne črte so kupi nacističnih mrljev, kot pričajoče dejstvo, da se gre nacistom pod vsko ceno zavzeti Stalingrad.

Toda izjava braniteljev Stalingrada, je drugo dejstvo ki zatrjuje bojevitost in pripravnost Rdeče Armade. Ti branitelji so na lastno roko dvignili v zrak izhod iz mesta, ter se odločili prej smrti, kakor pa da

Deset tisoč mladine v Moskvi je slavilo mednarodni mladinski dan 6. septembra, zbrana v Gorsky Central parku za kulturno in odih.

Ob tej svečanosti je izjavil Pegov, tajnik odbora mladine v Moskvi naslednje: "Mladi rodoljubi tako na bojni črti, kakor z zaledju pokazali so vzdug požrtvnosti in junaštva naspram vdanosti svoje domovine in naroda. Ta vdanost bo vodila mladino Sovjetske Zvezde tokrat bolj v borbi za vničenje fašističnega barbarizma. To je načilj in njemu bomo zvesto služili."

Je ni cene ki bi bila večja od obrambe Stalingrada.

SODRAŽICA LIDICE V SLOVENIJI

Port Arthur — Po svoji prirodnji legi, ter skrbnosti svojih prebivalcev, je trg Sodražica, zvabil dostikrat tujca, v krasno prirodno okolico in prijazno ponašanje trga.

So mnogi rojaki v Kanadi in Združenih Državah, ki so od tam doma. To je njihov rojstni kraj, tam so zogledali prvkrat luč sveta v svojem življenju in točasno pričujejo grozni usodi, ki je zadeba ta ljubki trg Sodražica na Slovenski zemlji.

Prirodo je, da so občutki teh rojakov težki. Da jim se vrsti pred očmi vsak korak iz njihovega bivanja tam, pogovora z sosedji, gostili veselic in zabave ob nedeljah. Da jih točasno veže težak spomin tudi na svoje o katerih usodi, je

težko dognati ali so pri življenju ali pa med onemi žtevilnimi žrtvami Slovenskega naroda, ki so s svojo junaško smrtno ponosno zaklicali: "Slovenci smo!"

Ta težka usoda, ki je zadeba ta ljubki trg Sodražica, bi morala biti poziv Slovencem in Slovenkam vsepovsod na tem kontinentu, da podkrepijo svoje narodno edinstvo za podpiranje borbe proti krviločnemu sovražniku fašizmu.

Trg Sodražica — ne sme ostati le v besedah Slovenske Lidice, ampak dejanska zadeva vsakega posebej,

da storii čim več mogoče vprid borbi za vničenje sovražnika. To mora biti dejanska zadeva še posebej,

ker Sodražica ni edino le

prvi slučaj grozodejstva na slovenski zemlji, ampak se

tvo, kakor tudi vojnem materialu. Oni so uspeli potisniti Rdeča Armado na manj važnim položajim, niso pa uspeli je potisniti na položajih od kjer bi v resnici bila večja nevarnost za Stalingrad.

Ukaz Hitlerja je — zavetni Stalingrad po vsako ceno. V tem ukazu se povdaja, ni treba žaliti ljudi ali pa materijala — Stalingrad se mora zavzeti.

Nasprotno je ukaz Rdeče Armade in se glasi: Nič več odstopanja, Stalingrad se mora obraniti. Rdeča Zvezda, glasilo Rdeče Armade povdara: "Branitelji Stalingrada nimajo več drugega izhoda, razen borbe in to borbe do poslednjega človeka na položaju. Vsak izhod za odstopanje, je nemogoč. Porušeni so mostovi in pretrgana je pot za odstopanje. Tako se je Stalingrad nahajal v letu 1918, ko je Stalin dal ukaz, da se razruši mostove čez Volgo, ter da se borba nadaljuje do poslednjega človeka. Vojaščo se je zavedalo tega ukaza in ga je pozdravilo s borbom in obrambom, katere izid je bil v korist Rdeče Armade. Kakor takrat, ravno tako tudi danes naša je edina pot in ta je, napasti sovražnika.

Je ni cene ki bi bila večja od obrambe Stalingrada.

NOVA REGULACIJA O ZAPOSPLITVI

Ottawa — S prvim septembrom je zakonsko stopila v veljavno nova regulacija o zaposlitvi tako za moške kakor za ženske delavce. Odslej bo moral delodajec izdati ukaz sedem dni prej, predno more odpustiti delavca. Enako velja za delavca in pa delavko, da naznanita sedem dni prej za svoj odstop iz dela.

Cleni zakonskeva pravilnika o zaposlitvi se glase:

1) Niti eden delodajec ne sme odpustiti delavca, ravno tako ne more odstopiti delavča od svojega dela, predno ne izda sedem dni prej svoj ukaz v to svrhu.

2) Niti ena oseba ne more iskati dela, ravno tako delodajec vposliti, če je to po dogovoru ali pa drugim potom, kakor s izdanim dovoljenjem od odbora za regulacijo vposlitve.

3) Brez izvzetka vsaka

oseba sposobna za delo, ji ne bo dopuščena svoboda v brezdelju za dobo od dveh tednov. To pomeni, da v slučaju ako delavec nima dokaza da je vposlen, zakonsko spada pod regulacijo, da ga oblasti pošljejo na stalno delo za katero je sposoben.

4 — Vsak delodajec mora odslej sporočiti na urad odboru za regulacijo vposlitev delovne moči, ter se bo potom tega odbora v bodoče tudi nameščalo delavce na delo po tovarnah in drugem delu.

V členu zakonskega pravilnika št. i in št. 2 so le neke izjeme, kakor nadprimer za sebe, redovnice, učitelji in pa osebe, ki vršijo privatno delo. Dočim pa v splošnem zakonski pravilnik za spolitev, je enak pravilnikom v teh ozirih v Vel. Britaniji, Australiji in New Zealand.

Silno trpljenje narodov v Jugoslaviji

Carigrad — (ICN) Na nasilno pobiranje prispevov. Da je sramota še večja, so od nabranega denarja sporabile povsem za druge svrhe, ter pahnile begunce še v večjo bedo.

V Kragujevcu, Kruševcu in drugih okrajih, so oblasti pred kratkim zaprlje vse javne kuhinje, kjer so begunci dobivali vsaj nekaj hrane.

V begunkih taborih pod milim nebom besni ponekad različna bolezni. Nedieiev list "Novo Vreme" priznava, da v Negotinu živi na tisoče otrok na strehe, brez kruha in dela, ko so bili prisiljeni zapustiti svoj dom in rojstni kraj. Nezaslišano je njihovo trpljenje, na milost in nemilost so prepuščeni svoji usodi brez sredstev za življenje in umirajo na tisoče.

V begunkih taborih pod milim nebom besni ponekad različna bolezni. Nedieiev list "Novo Vreme" priznava, da v Negotinu živi na tisoče otrok na strehe, brez kruha in dela, ko so bili prisiljeni zapustiti svoj dom in rojstni kraj. Nezaslišano je njihovo trpljenje, na milost in nemilost so prepuščeni svoji usodi brez sredstev za življenje in umirajo na tisoče.

V begunkih taborih pod milim nebom besni ponekad različna bolezni. Nedieiev list "Novo Vreme" priznava, da v Negotinu živi na tisoče otrok na strehe, brez kruha in dela, ko so bili prisiljeni zapustiti svoj dom in rojstni kraj. Nezaslišano je njihovo trpljenje, na milost in nemilost so prepuščeni svoji usodi brez sredstev za življenje in umirajo na tisoče.

V tem oziru sestavljenje je resolucija in je poslana na vlado v Ottawo. V resoluciji se posebno povdara, za splošno mobilizacijo.

V tem oziru sestavljenje je resolucija in je poslana na vlado v Ottawo. V resoluciji se posebno povdara, za splošno mobilizacijo, večjo odporo strašem in odvisni od sinov in može pri vojakih, za polovično ceno voznine na travnajih za vojake, ter izboljšanje položaja za delavcev in pa farmarje.

Konferencijska mladina

Toronto — Tukaj se je vršila konferenca Delavske Mladinske Federacije, dne 5-6 in 7 septembra v Royal York Hotelu.

Delegati od raznih klubov in organizacij, katerih članstvo je največ vposleno v industriji za vojne izdelke, ravno tako v višjih šolah in univerzah, sprejeli so obširen načrt, kateri bo znatno pospešil sodelovanje mladine v splošnem v vojnih zadevah Kanade, — pa tudi izboljšal dosedajno pripravo za mladino razne

BODIMO VARČLJIVI

Toronto — Podpredsednik od Ontario Hydro Commission, je naznail da je občutno prizadete električna sila v provinciji in je skoraj na prvem mestu Toronto, ki je največ vporabljajo električno silo, da bodo tovarne za vojne izdelke lahko nemoteno nadaljevale obrat.

* * *

London — Po Reuters poročilo pove, da so Sovjeti partizani v borbi na Norveškem. Eden oddelek od teh partizanov, je vničil tri vlagi v vrgel nekaj moskov v zrak. Ravno tako tri muničijska skladischa, kjer je bilo ubitih 100 Nemcev.

SODRAŽICA V SLOVENIJI

"EDINOST"

Published Semi-monthly by the
"EDINOST" Publishing Company
In the Slovenian Language.

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

Izhaja dvakrat mesečno na slovenskem jeziku
Naslov: EDINOST
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Razbojnika nepriprečuje sramota ampak sila

Na rokag imamo fotostat ljubljanskega "Jutra" z dne 14 junija t. l., kjer je priobčena smrtna obsodbo proti profesorju Borisu Furlanu in se glasi:

"Teritorialno vojaško sodišče, odsek v Ljubljani, je izreklo naslednjo obsodbo v zadevi proti Furlanu Borisu, pok. Alojzija in Verginije Schivitz, roj. 10 februarja 1894 v Triestu, prej bivajočem v Ljubljani, advokatu, na begu.

Obtoženemu zločinu, ki ga predvideva in kaznuje čl. 4. proglaša z dne 3 x. 1. 1941, ker je v Ljubljani v nedoločenem času do decembra 1. 1941 pripadal z vodilnimi nalogami, skupno z Golobom Romanom, prevratni družbi "Osvobodilne Fronte," kotere namen je, da nasilno spremeni politično, socijalno in gospodarsko ureditev države.

Iz teh razlogov izreka sodišče, Furlana Borisa za kriega pripisanega mu zločina in ga obsoja na smrtno kazeno v vsemi zakonitimi posledicami.

Odreja da se ta obsodba enkrat v izvlečku objavi v listih "Il Piccolo" iz Triesta in "Jutro" iz Ljubljane."

Ljubljana, 14 junija 1942-xx.

Gornja obsodba proti profesorju Borisu Furlanu, jasno kaže razmere merodostnosti fašističnih oblasti v okupirani Sloveniji. Jasno potrjuje dejstva fašističnega zločinstva proti našega trpečega naroda. Tudi potrjuje jasno da to ni le slučajnost smrtne obsodbe proti profesorju Furlanu, ampak da so take obsodbe kot pravilo za vnicenje in iztrebljenje slovenskega naroda. Kako značilna je izjava profesor Furlan v tem oziru.

Na novinarski konferenci v New Yorku, je izjavil: "Usoda moje osebe, mojega telesa, ni važna. Važna je stvar, ki mora zmagati važna usoda generacij ki jidejo za nami in katerim hočemo pripraviti boljšo bodočnost."

Pripadati "Osvobodilni Fronti" za laške in nemške zločince, pomeni zločin. Boriti se za svobodo slovenskega naroda — pomeni zločin. Toda — tada zločinstva slovenskih bojevnikov tako v domovini, kakor tudi v tujini pozdravljamo. Ona nam so najboljši porok da bo prišel dan, ko se bo razbojni pod silo svojih zločinov — prepričal enkrat za vedno.

Svetovni položaj

Prestop iz tretjega v četrto leto ene od najstrašnejših vojn kar jih zgodovina in človeštvo pozna, je ta v usodnolni dobi za odločitev bodočnosti sveta.

Zadnja tri leta, ako moremo proti resnici tako povedati, potekla so v eni najbolj črni, najbolj prevrtljivi, zahrbni, drzoviti in zločinski dobi, vprizorjeni po nazi-fašizmu. To je zaprav strašna doba za mnogo narodov v Evropi. Doba ki je z fašistično zahrbnostjo in zločinstvom požrala državo za državo, zaslužnila narod za narodom; ničila narodna imetja, mesta, trge in vasi, ter se tako maševala proti negotovosti in neodločnosti miroljubnega sveta in predvsem tistih politikov in državnih predstojnikov, ki so z svojo politiko priveli svet v dobo kakor se nahajamo danes.

Zarišča fašističnega nasilstva se nadaljuje tako v zasluženih državah, kakor tudi na bojni črti. Na tisoče in tisoče nedolžnega prebivalstva, čehoslovačke, Poljske, Francije, Jugoslavije in drugih zasluženih državah v Evropi, čaka pod najtežjimi okolčeniami pomoći v osvobodilni borbi in rešitve iz suženjstva. Na tisoče in tisoče je postreljanih v množicah, Lidice v čehoslovački — Sodražica v Sloveniji, ter se to število z vsakim dnevom pomožuje. Nastopa četrto leto vojne in ob tej priliki sprejema najtežje breme na sebe, ki ga postavlja pred vse svobodljubeče sile v svetu, za odločitev. **Usoda narodov in človeštva v splošnem, ter bodočnost sveta.** Ali živeti kot svobodni in pravicoljubni narodi z vsemi demokratenimi in socijalnimi pravicama, ali pa postati večni sužnji najbolj nečloveške in brezobzirne fašistične oblasti.

VZHODNA IN ZAPADNA FRONTA

Vzhodna in zapadna fronta v Evropi, so predmet javnega pogovora in pa javnega mnenja. Številni kongresni zbori mladine, raznega poklica, unijski pokreti, visoki državniki, ter na razne ustanove in institucije, ne tvegajo pred ustavnostijo druge fronte v Evropi. Vse svobodljubeče sile, so na strani tako druge fronte, kakor tudi ene od največjih bojnih črt, kar jih poznamo vojne strokovnjaki točasno na dva tisoč milj na sovjetskem ozemlju.

Nemški fašizem je vrgel na ta del bojne črte vso svojo vojaško silo z namenom, da se polasti strateških položajev na sovjetski zemlji in oljnatih vrelcev na Kavkazu. Ena od najbolj strašnih bitk je točasno okrog Stalingrada. To zelo važno in tudi na strtežem položaju industrijsko mesto ob reki Volgi, postavlja še drugo neravnost osišnega sporazuma, namreč napada z strani Japonske na Sovjetsko Unijo.

To postavlja svetovni položaj sveta pred usodapolno odločitev — narode v svetu, da zedinejo svojo moč in da z združeno močjo izkoristijo pravočasni udarec na Evropski kontinent, ter z tem ne samo preprečijo nadaljnje milijonske žrtve narodov v zaslužnjeni Evropi, ampak rešijo svet pred fašistično pošastjo.

In naravnost značilne so besede premjera Vel. Britanije Churchillia, ki jeh je izrekel v poslanski zbornici reč: **Ne besede, ampak dejstva bodo dokazala, da smo tudi mi zvesti tovarši v vojni.**

To zvestobo moramo naspram drugi fronti izkazati tu- di mi. Izkazati jo moramo na delu v tovarni, rudniku, na

TRINAJST MESECEV ZVESTOBE

Piše: Sergei N. Kournakoff

Ko se je tako približal konec trinajstega meseca Sovjetsko-nemške vojne, je ta takoreč bil v višku zelo važnih zadev sedajne vojne. Pravilen pomen je težko dojmljiv, dokler vsaj delno ne razdelimo vojaške sile z ene in druge strani. Ta pregleđ nam bo pojasnil in pomagal v razumevanju položaja pred katerim se nahaja Rdeča Armada, ter naredi Sovjetske Unije, pa tudi odkril cilj nemškega fašizma, posebno v točasni ofenzivi.

Potrebno je imeti pred očmi okupacijo Evrope, industrijska področja in pa zavezničke hitlerjeve generali na razpolaganju 24 milijonsko rezervo, je 13 milijonov bilo na en ali drugi način v borbi na Sovjetsko-nemški bojni črti. In naspram podatkom glavnega poveljstva Sovjetske Unije, 27 odstotkov od 13 milijonov, je našlo smrt na Sovjetskem ozemlju. To v število iznaša in pomeni, da 3 milijona in 500 tisoč vojakov nemškega fašizma, ne bo nikdar več nadlegovalo svet. Poleg tega se računa, da je okrog 6 milijonov ranjenih in poskodovanih. Recimo še, da se je od ranjenih povrnilo na bojno črto ko so delno bili zdravi okrog 2 milijona, dobimo končno število izgube okrog 7 milijonov in 500 tisoč. Ako odštejemo to izgubo od že omenjene rezerve 24 milijonov, dobimo število na razpolaganje v ljudskih moči okrog 16 milijonov sužnjev nemškega fašizma.

Pogledajmo si silo Sovjetske Unije. Prvič ona ne poseduje suženjske narode, zato tudi ne more mobilizirati več kakor 10 odstotkov polju in pa vojaški armadi. Izkazati jo moramo z delom organizacije, društva in osebno, če je v denarnju, tedaj v denarju; če je v besedi ali pa pismo in dopisu, naša zvestoba mora biti tudi dejanski izkaz tembolj, da z tem dokažemo da smo na strani eni najbolj težki nalogi sveta, da se reši fašističnega suženjstva in barbarizma.

Toda istočano ravno tako moramo izkazati svestobo naspram junaški armadi in narodov Sovjetske Unije. Bojna črta na sovjetski zemlji, je tesno vezana z usodo narodov in vseta, ter predvsem slovenskih narodov. Zaprav vzhodna in zapadna fronta kakor je omenjeno, ste dvej po glavittin in rešitve iz zadevi sveta.

Pomagati Sovjetski Uniji, pomeni pomagati vničiti fašizem. Delovati za drugo fronto, pomeni toliko prej po razložju in zmagjanju ljudskih in materialnih žrtev.

Torej nas ob tem času veže tako narodna kakor človeljubna in pravična dolžnost vsakega posebej, da v teh oziroma ne postavlja izgovora, ampak da zvesto deluje za vprid osvobojenju našega trpečega naroda v starci domovini, ter narodov v splošnem svetu.

Zedinimo se kot bratje — kot ljudi ki ljubijo resnico, poštenost in pravico tako v življenju, kakor tudi v dejaju.

milionov, ali pa le 10 odstotkov od skupne rezerve. Zato nam bo razumljivo, da jih je lahko nadomestila z drugih 8 milijonov sužnjev, kar bi značilo da skupnega prebivalstva njenih zaveznikov in njej sami od 160 milijonov, le 5 odstotkov.

Kakor je omenjeno, da so imeli hitlerjevi generali na razpolaganju 24 milijonsko rezervo, je 13 milijonov bilo na en ali drugi način v borbi na Sovjetsko-nemški bojni črti. In naspram podatkom glavnega poveljstva Sovjetske Unije, 27 odstotkov od 13 milijonov, je našlo smrt na Sovjetskem ozemlju. To v število iznaša in pomeni, da 3 milijona in 500 tisoč vojakov nemškega fašizma, ne bo nikdar več nadlegovalo svet. Poleg tega se računa, da je okrog 6 milijonov ranjenih in poskodovanih. Recimo še, da se je od ranjenih povrnilo na bojno črto ko so delno bili zdravi okrog 2 milijona, dobimo končno število izgube okrog 7 milijonov in 500 tisoč. Ako odštejemo to izgubo od že omenjene rezerve 24 milijonov, dobimo število na razpolaganje v ljudskih moči okrog 16 milijonov sužnjev nemškega fašizma.

Toda 10 milijonov vojakov mora imeti orožje, da se lahko bori. Ene divizije 15 tisoč mož, ni pomen edino le v tem, da so vneti vojaki in hrabri bori. Je res 15 tisoč bojevnikov, ampak morajo imeti puške, tanke, topove, bojna letala, stroke in pa zalogo municije.

Nemčija z svojo okupacijo industrije v Evropi, razpolaga še vedno z več tankov in bojnih letal, kakor pa Rdeča Armada. Povrčeno se računa v tem oziru 2 naspram enemu v korist sovražniku. Toda, na vzhodni tem, niti ena bojna črta ne drži tako zaposlen nemški fašizem, razen okrog 100 tisoč možtv v Libiji, kakor je to slučaj na vzhodni fronti, kjer je na ozkem kraju bojne črte na milijon vojakov vrženo v borbo z tisoč tankov in bojnih letal, proti Rdeči armadi.

KAKŠNI SO CILJI NEMŠKEGA FAŠIZMA

V sedajni ofenzivi, ki se po marsičem razlikuje od prve ofenzive lanskoga leta, razvidno je to, da nemški generali dobro izračunavajo stvari predseboj. Namreč vedo, da ne morejo vničiti

od svojega prebivalstva, brez da bi ne bilo občutno prizadeta njeno gospodarstvo. Ta odstotek bi znašalokrog 19 milijonov vojaško armado. Od teh računa se, da je okrog 3 milijona in 500 tisoč, ubitih, ranjenih in pa vjetih. Ako odštejemo to od skupnega števila armade, dobimo okrog 15 milijonov vojaške sile Sovjetske Unije. Poleg tega značasno kupirane velike provincije, delno tudi naroda, ki se nahaja pod okupacijo, je z tem tudi vsaj nekaj omejena rezervna moč v moštvu. Torej povprečni preglej blizu Beograd — Niš in Salonika. Posebno je pomagal ljudstvo kruškogorski oddelki v obrani letnih pridelkov. Na več krajih si bili ostri spopadi teh oddelkov in vaščanov proti sovražnika v Paveličevih oblastnikov, ko so hoteli odvzeti letne pridelke in jih odpolstati v Nemčijo. Prišlo je tudi do revolta vaščanov, ki so se dvignili na odpor in tako skupno z oddelki portuzanov obranili svoje pridelke.

Gorenjski oddelki slovenskih partizanov, so napadli

nemške posadke na Gorenjskem in so ustavili železniški promet. V zrak so vrgli nekoliko mostov, med temi železniški most pri Žirovnicu. Zatem so obkolidi poslopje kjer so bili prisilno dognani slovenski mladinci na vojaško službo. Ti so se pa ob tej priliki lepo udali svojim osvoboditeljem, ter se žnimi povrnili v svoj kraj.

Tako so obkolidi nemško posadko blizu Tržiča, jo pobili in zaplenili orožje.

Gorenjski partizani so v ostrih borbi na več krajih, predvsem Jesenic in Kamniku. Oba mesta so vnovič zavzeli, ter zadali težke izgube okupatorškim silam. Sovražnik je zatem skušal prodreti čez Karavanske pri Ljubljno ob železniški progi. Toda partizanske strojnike, so preprečile ta poskus.

Božidar Maslarič.

Rdeča Armada, ravno tako brezupnost je, da bi Sovjetski Narod se predal v roke nemškega fašizma. Vedno tudi, da je le začasna nadmoč v tankih, bojnih letalih itd. Zato je tudi tak pritisk na vzhodno fronto, kateri ima prvotni namen: **presekat pot zunajni pomoči z strani Vel. Britanije in Združenih Držav, drugič zapraviti oljne vrelce na Kavkazu, ter z tem zmajšati izvorno zalogo olja za tanke, letala in industrijski pogon Sovjetske Unije.**

V tem pravcu je pomen sedajne ofenzive. Zato tudi je nemški fašizem vrel na milijone vojaščev in vojnega orožja vseh vrst in kakovoč ob reki Don, proti Stalingradu, ter Kavkaški oljni vrelci. Njegov namen je zasesti strateški položaj na severni strani ob Murmansku, ter na južni v pravcu proti Iranu in Kavkazu.

Recimo da začasno severni položaj ni tako važen, kakor je južni, predvsem oljnatih vrelcev na Kavkazu, kjer ima Sovjetska Unija, svojo največjo zologo olja. Kajti s zaposetjo kavkaških oljnatih vrelcev, jasno je da bi

SEZNAM UBITIH SLOVENCEV V JESENICAH

V Jesenicah so bili dne 18-4-1942, ubiti trije nemški vojaki in obenem z njimi različni narodni izdelci. "Blockleiter," Andrej Jakelj, župan Karol Luknam, mesec France Jammik iz Krajna in neki mesec iz Sečurja. V znak maščevanja glede usmrtnosti omenjenih in treh nemških vojakov, so Uemci ustrelili 50 talcev, katerih imena so sledča:

Bernik Stanko, Dolinar Franc — Tržič, Mahne Ivan — Dolina, Zorman Franc — Tržič, Arhar Ivan — Svetje, Jezeršek Pavel — Kranj, Golob Peter — Praprotna, Markič Leopold — Zancen, Strahovec Ivan — Primoskovo pri Kranju, Steržič Ivan — Hotavlje, Konjšek Ivan — Ljubljana, Kutin Andrej — Staržiče pri Kranju, Godec Tomaž — Bohinjska Bistrica, Pestotnik Miha — Kostani, Benedic Franc — Stražiče pri Kranju, Žabnica, Kovač Franc — Zg. Pirniče, Bergant Ludvik — Senčica, Janko Franc — Primoskovo pri Kranju, Pestotnik Jože — Kostani, Uraker Cecilija — Kostani, Bartel Ivan — Kranj, Pajer Slavko — Senčur pri Kranju, Žan Jožef — Kranj, Orkožnik Polde — Jesenice, Iskra Janez — Koroška Bela, Mežek Bogo — Žirovica, Svetina Franc — Žirovica, Robič Pavel — Jesenice, Kavalar Marja — Javornik, Erlic Pavla — Stražiče pri Kranju, Bertoncelj Ivan — Javornik, Smukavec Martin — Dobrova, Jelenec Aleš — Javornik, Volk Tomaz, Oman Ivan — Vintgar, Pintar Rudolf — Stražiče pri Kranju, Hafner Franc — Str. pri Kranju, Hafner Marija — Str. pri Kranju, Hafner Marija ml. Str. pri Kranju.

V aprilu in maju so Nemci izselili iz Koroške okrog 2.400 slovenskih kmečkih družin. Preselili so jih v Porurje, Nuremberg in Augsburg. Nemci hočajo popoloma izbrisati slovenski znamenjati Koroške.

SEZMAN FAŠIŠČEGA ZLOČINSTVA V SLOVENIJI

Rojaki iz Norande

Noranda — Ker dosedaj ni bilo obširnejšega glasu v našem novem listu Edinosti iz naše naselbine, si morda nekateri naši rojaki po Kanadi mislijo: "Da smo polnoma brezbržni glede novega in najbrž prvega slovenskega časopisa v britanskem carstvu." Ali vsaki posameznik, ki bi kaj takega mislil, bi se pri tem zelo uračunal. Ako smo malo zakasneli s dopisom, to še ne pomeni da nam nič za naš prvi slovenski časopis v Kanadi. Neki naš pregorov pravi: "da tiha voda bregove dere." Tako bi sev tem slučaju moglo reči, ako se pri tem nemislimo hvaliti, kar se tiče glede napredka lista Edinosti. Kajti od njegovega začetka in vse do sedaj, smo bili v živahnih diskusijih, kar se tiče naročnin in kako bi mogli najbolje prispevati za fond lista.

Skoro vsaki se pohvalno in s ponosom izrazi o njemu in mu čestita na njegovem izhajjanju. To se more videti po njegovih naročninah in dobrovoljnih prispevkov za list.

Kar se tiče naročnin za našo naselbino, gre seveda največja zasluga pri tem sobratu Joe Cesić-u, ki jih je sam nabral 24. Seveda tako moremo po pravici povedati, da z večino naročnikov ni bilo večjega truda, ker je skoraj vsak izmed nas se z veseljem naročil. Sobrah Cesić, je na tem z veseljem in kakor tudi z požrtvovanostjo deloval. Kar se pa tiče ostalih naročnin, so pa še samo dve. Ker v Norandi po število nas je malo in je dosedej zbrano skupaj 26 naročnin. Upamo in bomo delali na to, da se še oni ki dosedaj niso naročili, naroče.

Da bo list imel boljšo podlago za izhajjanje, zato je od Vzajmne Podporne Zvezze "Bled," takojšnji društveni odsek "Triglav" št. 4. njenemu za fond namenil prirediti piknik, ki se je vršil 23 avgusta. Čeravno je bilo vreme ravno ta dan neugodno (bolj hladno), smo zato vseeno održali piknik, ker ta dan je bil zato namejen. Piknik, se pa nam nikakor nebi bil tako dobro obnesel, če nebi nam naš rojak John Novak, proti včeretu predložil, da se piknik lahko nadaljuje na njegovem domu. Njegov hvalevreden predlog (hvala rojak Novak — Ured), smo seveda z veseljem sprejeli in smo mu zato hvaležni. Na ta način se je piknik še dosti dobro obensem, ker čistega dobička je ostalo \$51.50

centov.

Torej istega večera pri rojaku Novaku, smo imeli pa v večjem izmed živahnega pogovora in zabave, kolektu za časopisni fond. Darovci v ta namen so pa sledeli:

Po pet dolarjev: John Kranjčevič.

Po dva dolarja: Joe Cesić.

Po en dolar in pol: John Kostelet.

Po en dolar: Jack Modic, Karol Pugelj, Tony Radoševič, Joe Grandovec, Frank Lavrič, John Novak, Frank Pugelj, Frank Likovič, Joe Kuplenik, Drago Vlahovič, Joe Bauer in Tony Obreza.

Po 50 centov: John Matkovič.

To skupaj iznaša vsoto od \$23.00 in \$51.50 iz piknika, prilagam poštno nakaznico v znesku od \$74.50 centov.

Zelimo, da bi vsaka naša kolonija po Kanadi, prispevala in delala za korist Edinosti, da bo ta imela trdno podlago za redno in pa večkratno izhajjanje.

Frank Lavrič.

Pripomba: Danes se dositi govori o rezervnih silah v svetu. Ravno tako se nam zdi, da je Noranda in tamkajeni rojaki, katerim na prvem mestu izrekamo iskreno zahvalo, dalj času zbirala to rezervno podporo, tako da se skoraj vrsti z, svojim uspehom med prve tekmovalce za list Edinost. Ured.

NE IZGOVOR AMPAK AKTIVNO DELO ZA VNIČENJE SOVRAŽNIKA

Timmins — Pozdrav vsem

čitateljem, posebno pa Jarenu Smrke, ki je tako lepo opisal dopis pod naslovom "Na Straži." Takih in enakih dopisov je treba več posebno od vojakov, ker smo v vojni in se največ zanesemo na našo armado, da nas bo zvesto branila pred sovražnikom, ter sovražnikom v splošnem človeštva — naziščem. Že samo ime je pošastno in bi ga niti ne omenjala, če bi ne bilo potrebno z tem označiti, kdo je naš sovražnik.

Rekla sem da se največ zanesemo na armado. To je res! Ali tudi mi v civilnem življenju se moramo organizirati, ter enotno nastopati ravno tako kakor organizirana armada, da ne bi imela fašistična mrčes nikjer mesu da se zaleže in razvija svoje ogabno in pošastno delo v zaledju bojne črte.

Mogoče bo kdo oporekal, češ: "da smo vsi proti fašizmu." Resnica je, da bi morali biti vsi, ampak so preveč in preveč sučaji, ko se dela vprid fašizmu. Ni moj namen da bi tukaj dala utis, da imamo fašiste med sabo, ker po mojem mnenju ne morejo biti. So pa vendar taki, ki hote ali ne hote nasadajo na limanice, fašistične propagande. Naj vsled tega navedem le nekaj slu-

čajev.

Namreč, ko sem bila nabirat naročnine za list, se kratko malo odpove z raznimi izgovori. Ravno tako so slučaji še v bolj važnih akcijah, sicer ki se tičejo nas narodno, to je pomoč rdečemu križi Kanade, Sovjetske Unije itd.

So organizacije in so podpora društva, ki sodeluje zedinjeno v akcijah za vojne napore Kanade, pomoč Rdeči Armadi itd. Je pa podporno društvo v naši sredini, ki na žalost ni krenilo za eno ali pa drugo akcijo.

Izgovor jim je, da se jih nič ne tiče. In še več je tega ali je to zadost žalostno, kar bi se ne smelo dogajati med nami, če le delno pomislimo na naš in druge narode v stari domovini, teda nas vsak tak izgovor postavlja zavestno ali pa nezavestno na pot nemarnosti in pa omejevanju zedinjenosti ljudstva.

Jast nisem nobena izkušena dopisovalka, niti razumem dovolj politične zadeve. Vse kar sem in kar imam, je moja najiskrenješa želja, kot maere in pak Slovenke, da v zboru svojih rojakinj vidim važnost glede najboljše pomoci borbi proti hitlerizmu. Ta moja vroča želja me ne navdušuje pisati o stvarih da zmerjam enega ali pa drugega, temveč mi je težko pri srcu nepotreben izgovor in to v času, ko je v svetu klic za pomoč ljudstva, da se reši fašističnega suženjstva.

To je tembolj žalostno, da se med nami Slovenci dobijo človek, ki ne vidi to nujnost pred sobo. Ali ne tripi naš narod strašne muke? Ali se ne dogajajo strašni prizori na njegovi domačiji? Ali niso desetine vničeno mest, vasi in trgov v stari domovini? Ali niso tisoči nasilno izseljeni iz slovenske zemlje v koncentracijska taborišča v Nemčijo in Italijo? Ali niso tisoči v množicah postreljeni od strani tolpe fašista? Ali je potrebno še večjega spričevala, da se rešuje usoda sveta na Ruski fronti, ko vendar to priznavajo vsi najboljši državniki

in poznavalci vojnih zadev? Zakaj potem izgovor ob tej pričujočnosti? Zakaj zanemarjanje svojih človeških in pa narodnih dolžnosti? Komu naj prinaša to koristi?

Ne brajte po mesu in po krvi — tako naprej. To ni pot k vničevanju sovražnika in rešitev sveta od triplejna. Delo in delo, dajatev, zedinjenost vseh v tej borbi, je rešitev.

Naš krožek Slovenk in Hrvatice v tej naselbini, je že odposlal lepo število od nes strikanih nogavic, rokavic, kape, jopič itd., vojakom kanadske armade, pa tudi vojakom Rdeče Armeade. V zadnjem zaboju smo poslale 38 parov nogavic, 4 kape in pa nekaj rokavic, ki jih smo same štrikale oborou v Vancouveru, da se odpošlje vojakom v Rusijo.

Mi bomo z tem delom nadaljevale in vsled tega pozivamo druge naše rojakinje, da se k nam pridružijo, da nam pomagajo po svoji zmognosti. Obenem pa apeliramo na tiste rojake, ki se poslužijo izgovora, da se zbrude in sna in gredo v smeri veličanstvenih vrst ljudstva sveta k popolni rešitvi suženjstva, za srečno bodočnost.

Mary Smrke

Iz Združenih Držav

Pittsburgh, Pa. — Čitatev izjem tudi med Slovenci. Eje Edinosti bo gotovo zanimalo izvedeti, kaj se prav za prav dogaja v Združenih državah, kaj počnejo Slovenci in ostalo ljudstvo v tej globalni vojni za poraz fašizma. Pri nas je to glavna skrb in težnja povprečnega prebivalca, a resnici na ljubo, ne vsakega posameznika, čeprav se gre za obstojo neodvisnosti in demokracije.

Sloveni tvorimo okrog 15 milijonov prebivalcev. Vlada priznava da smo važna sila v industriji in proizvodnji vojnega orožja. Slovani, kakor tudi ameriško delovno ljudstvo, je stodostno za Rooseveltom, dasi apizersko časopisje povečuje in razširja vesti, da je ljudstvo nasprotno gotovno vladnim ciljem in izvanjanju obrambnega programa.

Edina opozicija proti Rooseveltovemu načrtu prihaja od apizerjev, reakcionarjev, poslanec in zastopnikov veleindustrije, ki sovražijo Novi Deal in Roosevelta bolj kot Hitlerja in fašizem. Vlada je končno pričela postopati bolj očitno z odprtimi ameriški fašisti, toda ne tako očitno kakor bi moral. Razni obstrukcionisti in znani prijatelji kapitulacije se še vedno svobodno kretajo in pridržajo defizitem, antisemitizem in obvsaki priložnosti vržejo kačo laž o Sovjetski Uniji in Angliji.

Na žalost je nekaj takih

BODIMO PONOSNI

Popolo d'Italia, prinaščenek z naslovom "Odgovornosti Slovencev." Med drugim izjavlja: Slovensko ljudstvo iz ljubljanske province je svojim vedenjem dokazalo, da nima svojstev potrebnih narodom, ki si hočejo zaslužiti pravico do avtonomije. Kretajo in pridržajo defizitem, antisemitizem in obvsaki priložnosti v ruke kačo laž o Sovjetski Uniji in Angliji.

Pripomba: "Slovenci se

lahko štejemo srečnim in ponosnim na svojo narodnost in čustva, ki so naklonjena pravičnosti resnici avtonomije, katera bo izrazila narodno voljo, tudi v soglasju z drugimi narodi v Jugoslaviji, kakor pa da jo zaslužuje od razbojnikov 20 stoletja. Ponosim si tudi lahko prištevamo, da se ni našlo več raznih izvržencev med slovenskim narodom, kateri bi z pomočjo nasilja odtučevali Slovenski narod od najlepših idealov človekoljubija in dostojnosti z pomočjo laške oblasti."

Ured.

KAKO SO PARTIZANI PRETRESALI IN OSVOJILI CEL VLAK

"The Christian Science Monitor" objavlja celo vrsito avtentičnih podatkov o junaških odporu v deželah, ki so jih Nemci zasedli. V svoji številki od 12 avgusta prinaša pod gornji naslovom sledeči dopis:

Pred krztkim so natrpalji 2.000 Jugoslovanov, mož in mladeničev iz Ljubljane, na železnički vlak, ki bi imel iz svojih domov iztrgano in laškem suženjstvu namenjeno skupino odpeljati v Trst. Komaj 70 milj od tega laškega mesta, ter potem takem nikakor ne v kakšnih oddaljenih gorskih predelih, je moral vlak zapeljati čez vijadukt, preko katerega pa nimkar prišel. Odkrivamo tu dozdaj nepoznano, skoraj neverjetno in edinstveno počest, katere posledice so pretresale ves svet, ko so Italijani v znak maševanja, porušili 64 kmetički hiši v Sodražici in bombardirali 4 druge vasi.

Da bo list imel boljšo podlago za izhajjanje, zato je od Vzajmne Podporne Zvezze "Bled," takojšnji društveni odsek "Triglav" št. 4. njenemu za fond namenil prirediti piknik, ki se je vršil 23 avgusta. Čeravno je bilo vreme ravno ta dan neugodno (bolj hladno), smo zato vseeno održali piknik, ker ta dan je bil zato namejen. Piknik, se pa nam nikakor nebi bil tako dobro obnesel, če nebi nam naš rojak John Novak, proti včeretu predložil, da se piknik lahko nadaljuje na njegovem domu. Njegov hvalevreden predlog (hvala rojak Novak — Ured), smo seveda zato hvaležni. Na ta način se je piknik še dosti dobro obensem, ker čistega dobička je ostalo \$51.50

junašta, ki jih je nemogoče opisati hkrati. Ampak prišel bo čas, kadar bodo spisane knjige o njihovem junaštvu v obrani Kolpino, ter o borbi oddelkov pod vodstvom Krasnova in Bonderova.

Le nekoliko epizod in momentov, kateri odražajo leningradski duh: Tamara Konova, bivša električarska delavka, sedaj bolničarka pri Rdečem križu, pomagala je prenašati ranjence iz bojišča. Pri tem je načela tudi svojega brata ranjenega. Ko mu je hotela pomagati, je ta kratko malo zavrnil, da naj prenese ranjenega tovariša poleg njega. Ona je prenesla dotičnega in se povrnila s svojemu bratu, pod ognjem strojnici in pušk. Ampak — našla ga je mrtvega.

Narednik Dimitri Bednikov, sam je naskočil na fashično topovsko posadko in jo vničil. Vojak Rdeče Armade Zahar Simon, začgal je fašistični tank, ter ubil 2 savražna opozovalca in potem še vrgel ročno bo-

mbo na sovražno strojnico. Sovražnik je bil v razdalji do 100 metrov. Poročnik Penkin, pustil je fašiste da se približili na 30 metrov, potem je odpril strojnico in počistil napadalce, ter z tem rešil svoj oddelek od obokljena.

Kaj so storili vojaki Hang garnizova in pa posadka podmornice? Potem mornari, ki so se razpustili po vodi, ter z tem preprečili plavajočim minam, da niso zadele njihove ladje. Vsi ti neznašeni vojaki, nisu niti za trenutek klonili duhom in odločnom voljom, če tudi so gledali odprto smrti v oči. Prezgodaj je se, da se dobiti vse podatke o junaški obrambi Leningrada. Toda tudi le delni pregled iz tega, nam nudi resničen dokaz, junaštvu, vzdržljivosti, vdatnosti in pa odločnosti Rdeče Armade, ter narodov Sovjetske Unije. Ta junaški odpor nam pričuje, da sovražnik ne bo nikdar strl Rdeče Armade in narodov Sovjetske Unije. Ona bo zmagala!

(Konec.)

Ljudmila Pavličenko in dva mladinska delegata v Washingtonu.

JUNAŠTVO LJUDMILE PAVLIČENKO

Washington — (BUP) Tukaj je prišla 26 letna mladinka z dva studenta na Mednarodno zborovanje Studentov, Ruska partizanka Ljudmila Pavličenko. Ona je dosegljiva najvišji rekord v Sovjetski armadi, ko je spravljena na svet 309 nemških fašistov.

Z njo sta prišla dva studenta in sicer eden voditelj mladinskih organizacij v Moskvi, drugi pa poročnik v Sovjetski armadi, kateri

je dosegel svoje izborne junija, ko je pobil 152 Nemcev z 152 nabojev v 11 mesecih.

Izborna Rusko dekle Ljudmila Pavličenko, je bila štirikrat ranjena in se je borila v borbi Sevastopolu do zadnjega dne. Na njeni vojaški bluzi, pripeti je najvišje odlikovanje v Sovjetski Uniji Order of Lenin, in pa z znakom svojega polka.

Vsi trije predstavniki mladine Sovjetske Njene, so bili pozvani po predsedniku Rooseveltu in njegovi soprigi Mrs. Roosevelt, kot gostje v beli hiši. Na stanovanju so bili dokler se bo vršilo zborovanje pri podpredsedniku za vojno produkcijo v hiši William Batt.

Ljudmila Pavličenko je izučila 80 drugih sniperjev (oštrelcev) kateri so pobili več kot 2,500 Nemcev.

IZ TORONTA

POKLICANI K VOJAKOM

Toronto — Zadnji čas je večje število naših rojakov čez Kanado poklicano k vojakiom. Od redovne starosti to je 21 let, do 40 je točasni nabor, ki pa ni na splošno zadel vsakega izmed te strosot.

Iz Toronto je poklican sin zelo ugledne družine Frank Nahtigal. Ravno tako je ob prvem poklicu vstopil mladinec iz Sudbury Johny Kosmrl. Johny je bil eden od zelo aktivnih mladincov v Sudbury, kakor tudi sin družine Nahtingal v Toronto. Vzgled, ki sta ga pokazala v raznih zadavah, bo vsekakor služil primeru drugim mladincem, da jih posnemajo.

Obema Johny-ju in Franku, kakor tudi drugim našnjikom želimo obilo uspeha in pa zmagonosno povrtnitev k svojim znancem, starem in prijateljem.

Zadnje čase Toronto kaže svojo življenjsko stran v raznih ozirih. Vsako nedeljo so redne pevske vaje Neodvisnega Pevskega Družstva "Zvon." Zadnjič sem poslušel neopaženo nekoliko pesmi, ki so jih zbrani pevci ponavljali. Verjemite mi, kako se me je dojmele slišati slovenske pesmi. Ene so res klasične, ki lepo izražajo svojo izbornost od Slovenskega naroda, pa tudi so med njimi neke za razvedri.

Tako sem poslušal pesem "Žabe." Majstorski so je izvedli že ne na svojih rednih vajah. Nevem, toda vsaj upam da bo nekaj v bližnji bodočnosti z strani pevskega društva, namreč da bo priredilo koncert. Vsaj to bi bila želja vseh rojakov, da se zberemo eno večer na društven sestanek, ter poleg teka duževno obudimo spomin z pesmijo na slovensko zemljo in narod.

Zadnjo nedeljo je bilo nekaj slišati o pokretnem odboru za vstanovitev odseka Zveze Kanadskih Slovencev v Toronto. Prisotoval sem tej tako važni raspravi, kjer je bilo lepo število rojakov zbranih in se so posvetovali o raznih vprašanjih tako med nami, kakor tudi v svetu.

Kako daleč sem v tujini se zbira krožek rojakov z vso resnostjo, da pospeši svoj izobraževani delokrog v teh tako težkih časih vojne, eno najstrašnejših kar jih počna zgodovina. In

IZ KIRKLAND LAKE

Kirkland Lake — Priloženo vam pošiljam poštno nakaznico v znesku 9 dolarjev in 30 centov. Sedem dolarjev in 30 centov je namenjeno za fond lista, dva dolarja pa za enoletno naročnino.

Gornjo vsoto sem zbrala na pikniku Slovencev v Nordanu, zatem tudi ob nedavnem obisku družin Bobuš in Turina v Huntsville, bila je ravno topot vesela zavava pri družini Čabrijan. Poleg veselega srečanja z prijatelji in znanci, spomnila se sem, da bi ob tej priložnosti poseglja vmes delno tudi za dobre in progresu namenjene stvari. V tem mi je prišla v poštev Edinost, kot najmlajši in tudi prvi list Slovencev v Kanadi, kjer je potrebno pomoći da doseže čim višjo stopnjo za obstanek.

Takoj sem bila na delu za Edinost. Pri tem mi je pomagalo Tony Pavle, da smo zbrali \$5.50 centov. Jast se lepo zahvaljujem vsem darovalcem, ker so z svojo podporo podprtli tisk

TRST IN ISTRA V SREDNJEM VEKU

naravnost ni boljšega primera in pa k temu obsežne smernice, kot jih nudi Zvezza Kanadskih Slovencev, da se organiziramo in z organizacijsko sposobnoščjo pospešimo vojne zadeve tako naših zaveznikov, kakor tudi osvobodilno borbo našega naroda v starem kraju.

V tej smeri se je vršilo posvetovanje in je bil tudi sklep, da bo drugi sestanek v nedeljo dne 20 septembra ob 2 uri popoldan v Bolgarsko-Makedonski dvorani 386 Ontario St.

Zeleti je radi tega, da se rojaki in rojakinje iz Toronta vdele omenjenega sestanka in da slišijo raspravo o Zvezi Kanadskih Slovencev.

* * *

"Labor Day" je proslavljen v Toronto, kakor je to bilo navadno vsako leto, le da so nadpisi in pa druge zastave to leto pomenile zedinjen odpor v borbi proti fašizmu. Tako je bil nadpis, ki so ga nosile delavske unije za takojšno vstanovitev druge fronte. Zatem — pa vseobča mobilizacija tako ljudske kakor tudi materialne sile, za čim prejšno zmago nad sovražnikom.

* * *

Zadnji sem naletel na neugoden prizor veste na Queen St. v Toronto. Okrog 100 oseb zbranih, pa tudi nekaj po domače povedano orožnikov je posredovalo vmes. Že njihovo prisostovanje, dalo mi je dovolj pojasnila, da se je res vnel neki tepež.

Takoj se sem na silo vrnil bližje i sem opazil, da sta tri orožnika imela vsak po enega pretepača. Dogodila se je ta neprjetnost v srečanju dveh ljubčkov ene žene, poleg svojega moža. Ko jih je skromni možiček opazil, je takoj naskočil proti dveh zatem tudi proti svoje ženice. Tako v nekaj minutah praskanja, visti so bili naprej pozvani v apateko, tu so jim za silo oprali praske po obrazu, ki so krvavele, zatem sopa dva ljubačka in možička orožnik prijazno sprejeli v svoj automobile in jih odpeljali na počitnice do razsode.

* * *

Rojak Louis Klemenčič, se je zadnjič nekam z nasmeškom ponašal. Nemrečobil je novorjeni hčerk. Obej, tako mati kakor hčerka, ste zdravi. Vse najboljše novorjeni hčerki in pa družini Klemenčič.

Torontovski poročevalec.

Večkrat niti zvijače ni bilo treba, ker so meščani sami dali povod, da se je republika vmešala v njihove zadeve. Vsled strankarskih prepirov, ki jih niso znali sami meščani medseboj pravnavati z lepa, je navadno prišel beneški kapitan, ki je z železno pestjo napravil red, pa tudi mesto uklonil oblasti beneške republike.

Najprej so se polastili Benečani Poreč in Rovinja, ki so ju smatrali za svoji pristanišči. Potem pa jim je padalo mesto za mestom v naročje kakor zrel sad. L. 1202 je bil Trst prvikrat zaseden, proti koncu istega stoletja (1227 — 1291) so ga celo trikrat napadli. Tu si cer niso mogli vpustaviti

Zahvala darovalcem

Toronto — Kakor je bilo poročano o pokojnim Nikolajem Moravec, rojen 9. novembra leta 1895 v Kanado prišel 6. maja leta 1928, so rojaki in pa znanci v Toronto darovali za venec pokojniku, kakor sledi:

Po en dolar: Mathew Koščak, Charlie Leskovec, John Panyan, Mathew Anzin, Valentijn Ručigaj, Frank Zubukovec, Joe Cestnik, Peter Vipavec, Joe Starčevič in Nick Starčevič.

Po 50 centov: Anton Kozlevčar, Louis Starčevič, Josip Leskovec, Carl Leskovec, John Srabec, Joe Petric, Sam Barjakovič, Rudolf Župan, Mathew Rogina, Joe Bartol, Joe Sherwak, Frank Grdun, Frank Ostronič, Martin Sarov, Frank Fifelts, Frank Koyan, Joe Sladič in anonimni.

Po 25 centov: Geo. Rozich.

Tem potom najlepša zahvala rojakom in pa znancem, posebno pa Charlie Leskovecu, kateri je največ pomagal tako osebno kakor tudi z automobilem. Hvala vsem udeležencem pogreba, in članom društva H. B. Z.

Znan.

Pozdravi in čestitke

Toronto — Časi v katerih živimo postavljamo pred vsako osebo vprašanje, da delno sodeluje in pa doprina svoj delež k borbi za vrnjenje sovražniku.

Jast ob tem času imam v mislih naše brhke mladenče, ki so zadnje dni bili poklicani v kanadsko armado.

Res je, da ako se ozremo po domači hiši, nam se nekako vrste spomini na tiste, ki so začasno odstranjeni. In naravno toliko bolj recimo mati na svojega sina, tako tudi oče na svoje otroke in pa soproga. Tudi se je težko ločiti in pozabiti težke občutke ob spremittvi svojcev, morda zadnjikrat itd.

Toda ako vsaj delno vržemo svoj spomin ob tem času na gorje našega naroda v staro domovini, tedaj čutimi svoj ponos z mladenči in pa možmi, ki so pri kanadski armadi, kot naši zavezniki, da bodo z tem branili njalepšo čast in pa ponos našega naroda, ter interesne človeštva v splošnem.

Zato bodimo ponosni z našimi mladenči in vsemi tistimi, ki so stopili v kanadsko armado, da sodelojoč osebno v borbi proti fašizmu, doprinošajo vse, kar je njihovi moči, pa tudi življene. Iz tega se nam ki ostajamo nadene dolžnosti, da toliko bolj pospešimo vse, če je v tovarni ali pa organizaciji za čim prejšno zmanjšo nad sovražnikom človeštva — fašizmom.

Mary Anzin

trajno svojega gospodarstva. Trst se je raje podvrgel Habsburžanom. A kar jim je pri Trstu izpodletelo, se je posrečilo pri drugih mestih. V letih 1269 — 1331 so že priznala beneško oblast sledča mesta: Novi Grad, Slovče, Motovun, Koper, Piran, Izola, Pulj in Dinjan. Tako se je podvrglo mesto za mstom Benečanom, ki so v 15. stol. obvladali ves zapadni rob Istre od Kopra do Pulja z Lahinjom in Buzetom na vzhodu in se ločila od avstrijske Istre, kateri sta poleg pazinske grofije pripadala tudi Kastav in Reka. "Istrsko marko" je vladal patriarhov namestnik, ki je stoloval v Kopru (Capo d'Istria) "Istrsko grofijo" pa so imeli do 1. 1122 v posesti koroški Epenštajnci, za njimi grofi goriški in od 1. 1374 naprej Habsburžani.

Ni bila le gospodarstvo v politično tekmovanje med fevdalnimi grofi in akvilejskimi patriarhi, kar je delilo "marko" od grofije, nego so bili še globlji vzroki. Tamkaj so bila mesta s samoupravo in italijanskim prebivalstvom, tukaj gradovi s fevdalnim gospodstvom; tam trgovina z Dalmacijo in Italijo, tukaj poljedelstvo in živinoreja, ter slovensko prebivalstvo.

Zanimivo sliko o mestih ob Andriji nam podaja arabski potovalec Ibn Edris (Edrisi), ki jih je popisal okoli 1. 1150 na povelje svojega kralja Rogerja II. Med prvimi mesti imenuje Gradež. O njemu pripoveduje, da ima mnogoštevilno prebivalstvo in da se nahajajo tamkaj raznji narodi. Vedno je bilo tam polno ladij, ki dovozajo in odvajačo blago. Pet milij od Gradeža je kraj Sv. Ivana pri Devinu. To je cetoče mesto velikega obsega, nasejeno z vojaki, obrtniki, trgovci in rokodelci. Mesto je močno utrjeno in leži ob neki reki, ki je vzliz k kratkemu toku dovolj velika, da preskrbuje mesto z vodo. Stivan leži ob koncu "Benškega zaliha" in na meji beneškega ozemlja. Mestu Akvileji služi za pristanišče, in tamkaj se zbirajo kupcijske ladje pripravljene za odhod. Zadnje pomorsko mesto, ki spada pod patriarha, je Lovran (Lovrana). Potem se začenja

AMERIKA JE BILA ŽE PRED 25.000 LETI OBLJUDENA

Iz Washingtona poročajo: — Po daljšem proučevanju enega najbolj znanih najstarejših človeških bivališč v novem mestu, sta ob starinoslovca s Harvardske univerze, dr. Bryan in dr. Ray, dognali, da so že pred 25.000 leti živelji ljudi v Severni Ameriki.

Preiskala sta takozvano Lindenmajerjevo dolino na severovzhodu Colorada, kjer so arheologi iz Smithsonovega instituta našli mnogo orodja za človeško uporabo skupno s kostmi izumrlih živali. To je moralno biti luvsko taborišče praprebalcev Amerike, ki so v poslednjih poletjih poslednje ledene dobe zasledovali kamelo, kamelo in mamuta.

Geologi so dognali, da je bila ledena doba v Ameriki vsaj s 3. daljnimi presledki prekinjena v katerih pa so bile podnebne prilike skoraj take, kakršne so dandanes. Isto podobno je imela Evropa, kjer so pa dognali štiri presledke. Bryan in Ray pravita, da so to prodiranje in umikanje ledu v novem in starem svetu časovno ujema.

Širite čitajte in postanite naročnikom Edinosti

Dalmacija in Slavonija, t. j. Hrvaška.

Po Edrisijevem poročilu so imela istrska mesta "frankovska" t. j. italijansko prebivalstvo: Koper, Piran, Umag, Novi grad in Poreč. Rovinj in Pulj sta morali biti takrat zelo neznačna, ker ju niti neomenita. Po vseh drugih krajih so bivali Slovani.

Tudi Trst je bil tedaj razmeroma malo mesto, vtesnjeno med zidovje, ki se je oblikovali trikota na severozapadni strani gradu "Tabor" spuščalo proti morju. Izven ozidja je bilo nekaj samostanov, bolnišnic in posameznih hiš. Drugo je bilo zasajeno v vrtovi, oljčnimi gajih in vinogradih. — Stare romanske (italijanske) rodbine, ki so še preostale iz rimskih časov, so se kot neke vrste plemstvo ločile od ostalega prebivalstva. Proti koncu 13. stol., je bilo le 13 takih rodbin, ki so pošljale svoje polnoletne člane v veliko mestno svetovalstvo in imele v rokah vso oblast po mestu in okolici. Te rodbine so bile sledče: Leo, Bonomo, Burlo, Uduano, Basicio, Cicoti, Stela, Pellgrini, Beli, Petazzi (Petač), Tofani, Argento in Giuliani. Naraščaj je dobivalo mesto po Slovencih s Krasa, ki so nastopili kot priče in so ostanili njihova imena zapisana na raznih listinah iz 1. stol., se je imenovalo: Dominik Sivec (Sivec), njezov zet Pentek; gospod Vodanka in Imica, Martin Mulec, Černegor, Lopeč, Tricegoj, Zalokar; v 14. stol. Stojan, Kosec, Nedeljko, Večeslav, Peruša s Prosek, Nedeljica, Prevec, Papež, Prosinec in še mnogo drugih. Iz Italije je bilo v srednjem veku manj priseljencev radi napetih razmer, posebno med Trstom in Benetkami.

(dalje prihodnji)

Zahvala se vrednosti lista

Kirkland Lake — Kot načrti si štejem v dolžnost da tudi jaz prispevam po moji moči Edinosti, oziroma edinstvu Slovenskega naroda.

Izrazim naj ob pričetku mojo zadovoljnost o vstanovitvi prvega slovenskega lista v Kanadi, potom katerega se moremo bolje vpoznavati; bolje napredovati v kulturnih in društvenih oziših, ter končno uspešno slediti v pravi luči svetovne razmere.

Zeleti je radi tega, da se list Edinost izmed ostalega, kar največ mogoče vporablja v svrhu naših podpornih društev. Poslužimo se ugodne prilike ter tako spopolnjujmo naš kulturni in društven napredok Slovencev v Kanadi.

Resnica je — pripomnil mi je moj rojak rekoč: "Te cajtence niso napušne, le da večkrat izhajajo. Ko bi bile enkrat na kejden, bi bilo več čitiva za brat."

Brez dvoma da je mneje rojaka na svojem mestu. Toda ako se poleg naše vročče želje vsaj delno zaveda, da se te posreči in mu pravne vidaj s svojim protestom od raznih organizacij in ustanov, še vedno drži večje število prijatelje.

žimo našo poštvovljnost s denarno podporo. Jaz z svoje strani prilagam vred z tem dopisom denarno nakaznico od pet dolarjev. Kdo bo ta prvi ki me bo na ta način sledil?

Postanimo bolj aktivnim! Pridobivajmo listu novih naročnikov. Zavedajmo se vrednosti lista, ter mu izka-

OB OBISKU PRIJATELJEV

Sudbury — že dalj čas nadlegovala me je želja da si ogledam kmetije. In res, ob počitnicah prožila se mi je izredna prilika, da obiščem moje prijatelje v južnem Ontario, zatem prorodno krasoto vodni park Niagara Falls, ter tudi Uredništvo Edinosti.

Clovek ima res užitki razlogi po farmah vse povsod okrog Hamiltona, Wellanda, Niagara Falls itd. Eni se na teh farmah pečajo največ z sadjem, drugi z povrtnino, ter vinograd. Ko sem tako čreš dan si ogledoval polje in nasade, obudil se je v meni spomin na staro kraj, posebno ob pogledu na jaté živine, ki se je pasla sem in kje ob pašnikih. Kako nekaj se pase živila naših bratov in sester v staro domovino? Morda je sploh nimajo v svoji pos